

DOMINIK FIJAŁKOWSKI

Wykaz rzadszych roślin Lubelszczyzny — Enumeratio plantarum rariorum Terrae Lublinensis

(Wpłynęło 25. IX. 1953)

Rzadsze rośliny Lubelszczyzny są prawie wszystkie przywiązane do specjalnych siedlisk: do wapiennych i lessowych zboczy i do wapnistych piasków, do gleb torfiastych, lecz o odczynie zasadowym lub obojętnym. Tylko nieliczne z nich są właściwe dla kwaśnych torfowisk lub dla lasów grondowych o glebie wyjątkowo żyznej, najczęściej dzięki namulaniu.

Wykaz sporządziłem na podstawie spostrzeżeń w czasie badań geobotanicznych nad lasami i łąkami Lubelszczyzny oraz na podstawie zielnika zebranego przeze mnie i prof. dra J. Motykę w czasie od 1947 do 1953 r.

Okazy znajdujące się w zielniku Zakładu Systematyki i Geografii Roślin Uniwersytetu M. C. S. w Lublinie oznaczone są znakiem (+). Stanowiska podane na podstawie zielnika prof. dra J. Motyki oznaczone są skrótem w nawiasie (J. M.). Rośliny znalezione przeze mnie i nie zebrane do zielnika wymieniam w spisie bez tych znaków. Układ gatunków i nomenklaturę opieram w zasadzie na *Roślinach Polskich* W. Szafera, S. Kulczyńskiego i B. Pawłowskiego. Przy gatunkach mniej rozpowszechnionych podaję wszystkie zaobserwowane stanowiska, przy bardziej rozpowszechnionych tylko kilka z nich lub też ograniczam się do ogólnego opisu stanowisk i siedlisk.

Poza wyliczeniem stanowisk podaję najważniejsze spostrzeżenia nad rozmieszczeniem i ekologią gatunków.

Przy oznaczaniu i sprawdzaniu okazów wątpliwych korzystałem z pomocy prof. dra J. Motyki, prof. dra Bogumiła Pawłowskiego i mgra Henryka Stasiaka, za co wyrażam Im na tym miejscu podziękowanie.

Ophioglossaceae

Ophioglossum vulgatum L. — W wielu miejscach rośnie obficie: Krowie Bagno (+) i Kulczyn (+) k. Włodawy, na małych wzniesieniach z mułem wapiennym w podłożu i wśród łąk, zwłaszcza pokrytych krzewami. Poza tym na wilgotnych brzegach jezior, zwykle na określonym przestrzennym pasie, nieraz z pokryciem do 10%, przy jeziorach: Bikecze, Uściwierz, Kaniwola i Dratów. Z rzadka spotykałem go w Zemborzycach (+) i Mo-

tyczu Leśnym (+) na wilgotnych, nie zakwaszonych łąkach; w Sawinie i Leszczanach k. Chełma, w Miączynie k. Zamościa na łąkach węglanowych, zwykle na podłożu bogatym w muł wapienny na głębokości około 50 cm. Poza tym w dolinie Tyśmienicy (+) k. Ostrowa Lub. wśród *Betula humilis*.

Botrychium lunaria (L.) S w. — Sawin k. Chełma (+), wśród zarośli na łąkach.

B. multifidum (G m.) R u p r. (*B. matricariae* S p r e n g.) — Kosobudy k. Zamościa (+), widny bór wielogatunkowy na podłożu kredowym.

Polypodiaceae

Dryopteris cristata (L.) A. Gray — Sporadycznie na całej Lubelszczyźnie, w olszynach i w zaroślach łąkowych.

Polystichum lonchitis (L.) Roth — Dys k. Lublina (+), cieniste zarośla lessowych wąwozów na porębie leśnej.

P. lobatum (H u d s.) C h e v. — Dys k. Lublina (+), Wysokie (+), w cienistych zaroślach lessowych wąwozów.

P. Braunii (S p e n n.) F é e — Kawęczyn k. Szczepieszyna (+), wąwóz w lesie bukowym (J. M.).

Blechnum spicant (L.) R o t h — Susiec k. Tomaszowa Lub. (+), w borze sosnowym na piasku, oddz. 199 (zebr. Zimny H.).

Salviniaceae

Salvinia natans (L.) A l l. — Jezioro Bartków (+) k. Opola Lub., obficie.

Equisetaceae

Equisetum variegatum S c h l. — Częsty na całej Lubelszczyźnie, zwłaszcza na łąkach wilgotnych na skutek utrudnionego odpływu wody, na glebie bogatej w wapienny muł. Obficie rośnie w okolicy Chełma (Zawadówka, Kamień), Zamościa [Miączyn (+), Łabunie (+)], Szczepieszyna (+), Wysokiego (+), Turobina (+) i Motycza Leśnego (+) k. Lublina. Rzadziej spotykałem ten gatunek na łąkach k. Trawnik (+), Lubartowa (+), Zawieprzyc, Parczewa, Radzyna Podl. i Białej Podlaskiej.

Equisetum hiemale L. — Sporadycznie w całej Lubelszczyźnie: Poniatowa (+) koło Opola Lub. (tu bardzo licznie), Uciekajka k. Łącznej (+), Buraków k. Parczewa (+), Strzelce k. Hrubieszowa, Utrówka k. Międzyrzecza i Wytyczno k. Włodawy, w wilgotnych lasach sosnowych i sosnowo-dębowych; Ratoszyn (+) i Borów k. Chodla, Kosobudy k. Zamościa, Krężnica Jara k. Lublina, w lasach sosnowo-dębowych na podłożu kredowym; Szczepieszyn (+), u podnóża lessowego zbocza (J. M.).

Lycopodiaceae

Lycopodium complanatum L. — Częsty w widnych borach sosnowych na piaszczystych glebach. Obficie w Janowie Lub.(+) i w Jastkowicach

k. Rozwadowa (+). W rozproszonych stanowiskach k. Parczewa, Biłgoraja i Strzelc (pow. Hrubieszów).

Lycopodium selago L. — Sporadycznie w południowej części Lubelszczyzny, w wilgotnych lasach, w miejscach o nie zakwaszonej glebie: Jastkowice (+), Biłgoraj, Tarnogród, Huta Krzeszowska.

Juncaginaceae

Scheuchzeria palustris L. — Stanowiska bogate w ten gatunek znalazłem przy brzegach jezior: Obradowieckiego (+) k. Parczewa, Łukiego (+), Motycza (+) i Brzezicznego k. Łęcznej, Wytyckiego (+) i Laskiego (+) k. Włodawy, Wielkie Błoto k. Łęcznej. Rzadziej na łąkach Durnego Bagna k. Włodawy, Parczewa i Kocka (+).

Liliaceae

Colchicum autumnale L. — Tarnogród (+), obficie na wypasanej, stonsunkowo suchej łące.

Veratrum nigrum L. — W lasach dębowych, dębowo-sosnowych, na zrębach, zawsze na podłożu wapiennym. Licznie spotykałem ją w Łabuniach (+) k. Zamościa, rzadziej w Kosobudach k. Zamościa i k. Tomaszowa Lub.

Anthericum ramosum L. — Rozproszona po całej Lubelszczyźnie, na słonecznych lessowych wzgórzach i polanach, w widnych lasach i zaroślach; prawie wszędzie na podłożu lessowym i kredowym.

Allium ursinum L. — Leśnictwo Glinianka k. Ulanowa (+), w lesie bukowo-jodłowym z obficie występującą *Hedera helix*.

Asparagus officinalis L. — W okolicy Lublina: Kol. Rudnik (+), Długie (+), Sobianowice (+), Ciecierzyn (+), Jakubowice Murowane, na słonecznych lessowych zboczach, często wśród zarośli. W Czechówce (pow. Hrubieszów) (+), na wapiennych zboczach.

Asparagus tenuifolius Lam. — Łagiewniki k. Lublina, w lessowym wąwozie; Opoka k. Kraśnika, na wapiennym zboczu. Znalezione pierwszy raz na Lubelszczyźnie.

Muscari comosum (L.) Miller. — Licznie w Białowoli k. Zamościa (+), w zbożu, na łące bogatej w próchnicę.

Amaryllidaceae

Galanthus nivalis L. — Bardzo licznie w Czechówce k. Hrubieszowa (+), w lesie grabowym, na wilgotnym i żyznym lessowym zboczu.

Iridaceae

Gladiolus imbricatus L. — Plebania Wola (+) k. Parczewa, w widnym lesie sosnowym na piaszczystym podłożu; Wierzchowiska (+) k. Lublina, w lesie dębowym na wapieniu (J. M.).

Iris sibirica L. — Krowie Bagno (+) k. Włodawy, na małym wzniesieniu wśród łąk, na podłożu bogatym w muł wapienny.

Cyperaceae

Schoenus ferrugineus L. — Bardzo pospolity na łąkach węglanowych, szczególnie tam, gdzie zostały one osuszone w ramach melioracji rolnych. Wówczas pokrywa on powierzchnię łąki miejscami w 100% na przestrzeniach kilkusethektarowych: Strupin Duży, Kamień i Brzeźno koło Chełma oraz Miączyn k. Zamościa. Mniej licznie w Zawadówce i Sawinie (tu razem z *Cladium mariscus*) k. Chełma oraz Serniawach, Kulczynie, Wereszczynie i na Krowim Bagnie k. Włodawy. Stanowiska rozproszone znajdują się prawie na wszystkich łąkach, zwłaszcza bliższych i dalszych innych okolic Chełma i Zamościa.

Cladium mariscus (L.) Pohl — Bardzo licznie i jako roślina panująca nawet w 100% rośnie w Sawinie k. Chełma (+), na wilgotnym torfowisku niskim z mułem wapiennym w podłożu. Zajmuje tu obszar około 5 km² od osiedla Sawin do Chylina. Małymi płatami występuje na torfowiskach między osiedlem Serniawy, Kulczynem a Wereszczynem oraz na Krowim Bagnie k. Włodawy. W nielicznych okazach przy brzegu Jeziora Słonego k. osiedla Chutcze.

Carex humilis Leyss. — Rogów (+) i Czechówka k. Hrubieszowa, obficie na wapiennym zboczu. Mniej licznie w Rudniku (+) i Sobianowicach (+) k. Lublina oraz w Gródku, Czumowie (+) i Ślipczach k. Hrubieszowa, na lessowych zboczach. Również nielicznie w Wychodach k. Zamościa i Leszczanach k. Chełma (+), na wapiennych zboczach.

Carex limosa L. — Częsta na torfowiskach przejściowych blisko brzegów jezior (zwykle pasem szerokości około 50 m). Bogate w ten gatunek są brzegi jez. Laskiego (+), Hańskiego (+) i Wytyckiego k. Włodawy; j. Brzezicznego i Motyckiego k. Łęcznej; j. Obradowieckiego (+) k. Parczewa. Nielicznie spotykałem ją na Wielkim Błocie k. Łęcznej, na Durnym Bagnie i Krowim Bagnie k. Włodawy oraz w dolinie Tyśmienicy k. Parczewa.

Carex chordorrhiza (Ehrh.) — Z rzadka na brzegu Jeziora Obradowieckiego k. Parczewa (+) i na Krowim Bagnie (+) k. Włodawy.

Carex Buxbaumii Wahlbg. — Sporadycznie na Krowim Bagnie (+) k. Włodawy (+); w dolinie Tyśmienicy i na brzegu Jez. Obradowieckiego k. Parczewa; Wielkie Błoto k. Łęcznej.

Gramineae

Hierochloë australis (Schr.) Roem. — Sporadycznie na całej Lubelszczyźnie, w lasach i na wydmach piaszczystych. Okolice Lublina:

Zemborzyce (+), Krężnica Jara (+), Świdnik i Wierzchowiska. Poza tym w Jastkowicach k. Rozwadowa i Strzelcach k. Hrubieszowa.

Hierochloë odorata (L.) Whl b. — Koło Szczepieszyna (+), w lesie grondowym (J. M.).

Koeleria gracilis Pers. — Licznie w środkowej i południowej części Lubelszczyzny, na słonecznych lessowych zboczach, rzadziej na suchych łąkach i w cienistych zaroślach na zboczach: okolice Lublina, Zamościa, Szczepieszyna, Izbicy, Krasnegostawu i Hrubieszowa.

K. polonica Dom. (*K. grandis* Bess.). — Z rzadka na całej Lubelszczyźnie: Jastkowice (+), Trawniki (+), Łuków (+), Radzyń, Międzyrzec, Biała Podlaska; najczęściej w widnych borach sosnowych, przy drogach leśnych, na wydmach piaszczystych, zawsze na piaskach.

Bromus Benekeni (Lange) Syme. — Wierzchowiska (+) (J. M.), Świdnik (+) (J. M.), Zemborzyce (+) i Krężnica Jara k. Lublina, w lasach dębowo-sosnowych, na rędzinie. Jastków (+) k. Lublina (J. M.), w borze trawiastym w lessie. Siedlisko k. Hrubieszowa (+), w zaroślach na zboczu o podłożu kredowym.

Bromus erectus Huds. — Znaleziony tylko w okolicy Lublina. Sobianowice (+), widne zarośla lessowego wąwozu; Jastków (+), bór trawiasty (J. M.); Sławinek (+), przy drodze na niskim, prawdopodobnie sztucznym wcięciu polnej drogi (J. M.).

Festuca duriuscula L. — Rudnik, Dys (+) i Ciecierzyn (+) k. Lublina, na słonecznych lessowych zboczach.

Festuca pallens Host. — Trzeźniów i Rudnik (+) k. Lublina, bardzo obficie na słonecznych lessowych zboczach i na nasypie kolejowym.

Festuca pseudovina Hack. — Świdnik k. Lublina (+), las sosnowo-dębowy (J. M.).

Festuca sulcata (Hack.) Ny m. — Okolice Lublina: Łagiewniki (+) (J. M.), Rudnik (+), Długie (+), Ciecierzyn (+), Pietrzakowizna, wszędzie na słonecznych lessowych zboczach.

Agropyrum intermedium (Host) P. B. (*Triticum glaucum* Desf.). Z rzadka po całej Lubelszczyźnie, na lessowych i wapiennych zboczach, na miedzach, przydrożach i po brzegach lasów, zawsze na podłożu kredowym lub lessowym.

Elymus arenarius L. — Trawniki k. Lublina (+) i okolice Rozwadowa, zawsze na piaskach. Stanowiska te robią wrażenie naturalnych.

Orchidaceae

Cypripedium calceolus L. — W lasach i zaroślach na podłożu kredowym, rzadziej lessowym, miejscami częsty. Kosobudy (+), Wychody, Kąty, Łabunie i Zwierzyniec k. Zamościa; Mazily i Łosiniec k. Tomaszowa Lub.; Kumów Majoracki k. Chełma (tu licznie na wapiennym zboczu

z *Adonis vernalis* i *Juniperus communis*); Marynopolu i Dąbrowa k. Gościeradowa; Terespol k. Biłgoraja; Wólka k. Józefowa n. Wisłą. Jeden okaz zebrany w Kosobudach miał 70 cm wys., liście szeroko jajowate o wymiarach 20×13 cm; zebrany w stanie owocującym.

Cephalanthera longifolia (Huds.) Fritsch. — Z rzadka w okolicach Chełma i Zamościa (+), w lasach na podłożu kredowym.

Orchis purpurea Huds. — Kąty (+) k. Zamościa, na wapiennym płaskim zboczu. Znaleziono okazy owocujące i płożne; nie budzą one wątpliwości co do oznaczenia.

Gymnadenia conopsea (L.) R. Br. — Kąty k. Zamościa (+), na wapiennym zboczu.

Corallorhiza trifida Chatel. (*C. innata* R. Br.). — Wólka Petryłowska (+) k. Chełma, w lesie sosnowo-dębowym (J. M.).

Goodyera repens (L.) R. Br. — Kosobudy k. Zamościa (+), Sawin k. Chełma, rezerwat Jata (+) k. Łukowa, Tomaszów Lubelski — wszędzie w lasach borowych z bujnym i bogatym runem.

Betulaceae

Betula humilis Schrank. — Stanowiska b. bogate: Motycz Leśny (+) k. Lublina; dolina Tyśmienicy, zwłaszcza między Łęczną a Ostrowem Lub.; większość torfowisk przy jeziorach między Łęczną i Włodawą (+); Krowie Bagno (+) k. Włodawy; Jezioro Obradowieckie i torfowiska k. Parczewa. Mniej licznie k. Radzynia, Międzyrzecz, Białej Podlaskiej, Strzelce k. Hrubieszowa, Polubicz k. Wisznice, Kulczynia i Serniaw k. Chełma, Miączynia i Łabuni k. Zamościa. Wszędzie rośnie na łąkach o glebie zasadowej z utrudnionym odpływem wody.

Salicaceae

Salix Lapponum L. — Guzówka k. Turobina (+), na wilgotnej łące.

Caryophyllaceae

Gypsophila fastigiata L. — Opolu Lubelskie (+), Lubowież k. Włodawy, Jastkowice k. Rozwadowa (+); wszędzie nielicznie na wydmach piaszczystych oraz w widnych lasach sosnowych i po ich brzegach, zawsze na podłożu piaszczystym.

Gypsophila paniculata Fisch. — Czumów k. Hrubieszowa, na lessowych zboczach.

Silene lithuanica Zap. — Kołacz (+) k. Włodawy, poręba lasu sosnowego na piaszczystym wzniesieniu.

Silene otites (L.) Wib. — Dość nielicznie na słonecznych lessowych zboczach: Sobianowice (+), Długie (+) i Dys (+) k. Lublina; okolice Kraśnegostawu, Izbicy, Grabowca i Hrubieszowa.

Vaccaria pyramidata M e d. (*V. vaccaria* [L.] H u t.) — Kąty k. Zamościa, w zbożu na łące b. licznie.

Ranunculaceae

Aconitum variegatum L. W Rudniku (+) k. Lublina rośnie w kilku okazach wśród zarośli leszczynowo-tarninowych na niskim wzgórzu lessowym, blisko doliny strumyka Rudnickiego.

Clematis recta L. — W Kol. Brudek, Łabuniach i Kątach (+) k. Zamościa, bardzo licznie po brzegach lasów i na zrębach, zawsze na podłożu kredowym. Dalsze, lecz mniej obfite miejsca występowania tego gatunku spotykałem w Krężnicy Jarej (+) i w Zemborzycach k. Lublina; w Hucie Borowskiej, Ratoszynie i Borowie k. Opola Lub.; w Rogowie, Czechówce (+) i Dołhobyczowie k. Hrubieszowa; w Janowie, Ludwinowie, Leszczanach, Kumowie i Wierzchowinach k. Chełma; k. Dzierżkowic, Kraśnika i Józefowa n. Wisłą. We wszystkich wypadkach na glebie bogatej w wapień.

Pulsatilla patens (L.) Mill. — Trzciniec i Borów k. Chodła; Kosobudy i Łabunie k. Zamościa; Czechówka k. Hrubieszowa; Dzierżkowice i Jastkowice, wszędzie nielicznie i najczęściej na wapiennym podłożu.

Pulsatilla pratensis (L.) Mill. — W Jastkowicach i Lipie k. Rozwadowa, obficie na wydmach piaszczystych. Na Lubelszczyźnie rzadka.

Anemone silvestris L. — Częsty na lessowych i wapiennych zboczach k. Lublina, Chełma, Zamościa, Szczebrzeszyna, Hrubieszowa.

Ranunculus Stevenii A n d r z. — Znaleziony tylko w okolicy Lublina: Snopków (+), pastwisko na lessowym podłożu (J. M.); Jastków (+), słoneczne lessowe przydroże.

Thalictrum minus L. — Częsta k. Lublina (+) na lessowych zboczach, rzadziej po brzegach lasów, na kredowym podłożu. Koło Zamościa, Chełma, Hrubieszowa również na zboczach lessowych i kredowych, lecz nieco rzadziej.

Subsp. *saxatile* (DC.) Schinz et Keller. — Gródek i Czumów k. Hrubieszowa (+), licznie na lessowych zboczach doliny Bugu.

Thalictrum flexuosum Bernh. — Częsta w północnej części okolicy Lublina, na słonecznych lessowych wzgórzach: Ciecierzyn (+), Pliszczyn (+), Zagrody (+), Łagiewniki (+), Jakubowice Murowane (+), Helenów.

Adonis vernalis L. — Rudnik k. Lublina (+); Kol. Dąbrowa, Łabunie i Kąty k. Zamościa, licznie w widnych lasach i po ich brzegach, na polanach, zboczach i miedzach — zawsze na wapiennym, rzadziej lessowym podłożu; Rogów k. Hrubieszowa i Kumów k. Chełma, na łące kredowej. Mniej bogate stanowiska spotykałem w Janowie k. Chełma i w Barchaczowie k. Zamościa na zrębach leśnych, również na wapiennym podłożu.

Cruciferae

Dentaria glandulosa W. K. — W lasach grondowych, na żyznych glebach, zwykle namulanych ruchomą wodą. Obficie w Czechówce k. Hrubieszowa (+) w lesie grabowym na lessowym zboczu. Nielicznie w Sawinie k. Chełma, w Kosobudach k. Zamościa, w Wysokim, Gościeradowie, Biłgoraju, Tomaszowie Lub.

Dentaria bulbifera L. — Sporadycznie w lasach liściastych po całej Lubelszczyźnie.

Alyssum montanum L. — Opole Lub. (+), brzeg lasu, na piasku; Józefów n. Wisłą (+), las sosnowy na piaszczystym podłożu (J. M.).

Bunias orientalis L. — Częsty, zwłaszcza k. Lublina (+), przy torach kolejowych, drogach i w rowach przydrożnych.

Droseraceae

Drosera anglica H u d s. — Bardzo obficie w dolinie Chodelki i Tyśmienicy (+) k. Łęcznej, na rozległych wilgotnych łąkach oraz na Wielkim Błocie (+) k. Zawieprzyc, na torfowisku przejściowym. Mniej licznie między Łęczną, Ostrowem Lub. i Włodawą, przy brzegach licznych jezior.

Drosera intermedia H a y n e. — Dość często na torfowiskach typu przejściowego i po brzegach jezior: Chodel (+); Wielkie Błoto (+) k. Zawieprzyc; Dolina Tyśmienicy k. Parczewa; Janów Lubelski; brzegi licznych jezior między Łęczną, Ostrowem Lub. i Włodawą (+).

Aldrovanda vesiculosa L. — Miejscami częsta na torfowiskach, zwłaszcza przy brzegach jezior w małych zagłębieniach: Chodel k. Opola Lub., jez. Uściwierz, Sumin i J. Wytyckie k. Włodawy (+).

Linaceae

Linum flavum L. — Kąty k. Zamościa (+), obficie na wapiennym zboczu. Mniej licznie w Leszczanach (+) i w Kumowie k. Chełma również zawsze na wapiennych zboczach.

Linum hirsutum L. — Huta Borowska (+) k. Chodla przy brzegu lasu sosnowo-dębowego, na kredowym podłożu.

Rosaceae

Rosa gallica L. — Helenów k. Lublina (+), widne zarośla lessowego zbocza.

Rosa cinnamomea L. — Łuszczów (+) k. Lublina, widne zarośla lessowego zbocza. Dębówka (+) k. Lublina, bór dębowy na lessie (J. M.).

Rosa glauca V i l l. — Czechówka (+) k. Lublina, bór dębowy na lessie (J. M.).

Rosa micrantha S m. — Czechów k. Lublina (+), na przydrożu (J. M.) i na słonecznym lessowym zboczu.

Rosa glaucescens B e s s. — Jastków k. Lublina (+), przydroże na podłożu lessowym (J. M.).

Potentilla recta L. var. *fallacina* B ł. (pro spec.). — Łabunie k. Zamościa (+), polana leśna na wapiennym podłożu. Zosinek (+) k. Lublina, słoneczne zbocze — skarpa przy drodze (J. M.).

var. *obscura* K o c h. — Jastkowice (+) i Lipa k. Rozwadowa, na piaszczystych wydmach.

Cerasus acida (Ehrh.) D u m. (*Prunus acida* K. K o c h.). — Sobianowice (+) i Ciecierzyn (+) k. Lublina, w zaroślach lessowych wąwozów; Rury (+) k. Lublina, na stromym lessowym zboczu (J. M.).

C. fruticosa (P a l l.) Woron. — Częsta na lessowych i wapiennych zboczach, po przydrożach, miedzach, w rowach i po brzegach lasów. Szczególnie obficie k. Lublina, Izbicy, Krasnegostawu i Hrubieszowa (Rogów, Czechówka).

Papilionaceae

Cytisus albus H a c q. (*C. variabilis* B ł.) — Gródek, Czumów (+), i Ślipcze k. Hrubieszowa, miejscami b. licznie na lessowych zboczach doliny Bugu. Znalezione pierwszy raz na Lubelszczyźnie.

Ononis spinosa L. — Łabunie k. Zamościa (+), na polanie leśnej przy brzegu lasu na wapiennym podłożu.

Trifolium lupinaster L. — Wierchowiska k. Lublina (+), widny las sosnowo-dębowy na kredowym podłożu.

Anthyllis Kernerii S a g. — Okolice Lublina (+), Zamościa (+), Hrubieszowa (+), Chełma i Izbicy, z rzadka na lessowych i wapiennych zboczach, rzadziej na suchych łąkach i po brzegach lasów.

Astragalus cicer L. — Okolice Lublina (+), Hrubieszowa, Zamościa, Białej Podlaskiej, zwykle nielicznie na lessowych i kredowych zboczach, na nasypach kolejowych i w rowach przydrożnych. Na Lubelszczyźnie dość rzadki.

Astragalus onobrychis L. — Kąty k. Zamościa (+), Czechówka k. Hrubieszowa (+), Janów i Leszczany k. Chełma, k. Szczepieszyna (J. M.), wszędzie na podłożu wapiennym, po brzegach lasów, na zboczach i przy drogach.

Astragalus danicus R e t z. — Kąty (+) k. Zamościa, na wapiennym zboczu; Rudnik k. Lublina (+), na lessowym zboczu w pobliżu toru kolejowego.

Lathyrus tuberosus L. — W zbożach na wapiennym i lessowym podłożu: okolice Chełma (+); Wychody (+) i Rusów (+) k. Zamościa, wszędzie obficie. Mniej licznie k. Hrubieszowa, Izbicy i Krasnegostawu.

Elaeagnaceae

Hippophaë rhamnoides L. — Ciecierzyn (+) k. Lublina, brzeg Ciemięgi w pobliżu osiedla, prawdopodobnie zdziczały.

Umbelliferae

Peucedanum alsaticum L. — Gródek, Czumów (+) i Ślipcze k. Hrubieszowa, miejscami licznie na lessowych zboczach doliny Bugu. Uhnów k. Hrubieszowa, na halawce stepowej (J. M.).

Laserpitium latifolium L. — Sporadycznie po całej Lubelszczyźnie, w lasach, na podłożu nie zakwaszonym: Dołhobyczów (+), Strzelce, Grabowiec i Gozdów k. Hrubieszowa, Wysokie, Parczew, Chodel, Bełżyce. Okolice Zamościa, Krasnegostawu, Tomaszowa Lub.

Boraginaceae

Myosotis sparsiflora Mik. — Adampol k. Lublina (+), widny las sosnowo-dębowy na podłożu kredowym. Na Lubelszczyźnie rzadka.

Echium rubrum Jacq. — Gródek i Czumów (+) k. Hrubieszowa, na lessowych zboczach doliny Bugu. Zebrano tylko okazy owocujące.

Plumbaginaceae

Armeria elongata (Hoffm.) Koch. — Zawieprzyce i Jawidz (+) k. Lublina, bardzo obficie na małych wzniesieniach wśród łąk (miejscami pokrywa murawę w 30%). Mniej licznie w Trawnikach (+), w Zembozyczach (+) k. Lublina i Miączynie k. Zamościa, zawsze na łąkach o zasadowym podłożu. Niemce (+) k. Lublina, przy brzegu lasu na podłożu piaszczystym.

Scrophulariaceae

Verbascum blattaria L. — Motycz Leśny (+) k. Lublina, na nasypie kolejowym (dwa okazy).

Verbascum phoeniceum L. Rośnie na całej Lubelszczyźnie, na lessowych i wapiennych zboczach, nasypach kolejowych, również po brzegach lasów, w rowach i przy drogach. Obficie k. Lublina, Krasnegostawu, Izbicy, rzadziej koło Hrubieszowa, Międzyrzecza i Białej Podlaskiej.

Veronica austriaca L. s. s t r. — Dość liczne, lecz rozproszone stanowiska k. Lublina (+), Zamościa (+) i Hrubieszowa. Zawsze w widnych lasach, wąwozach oraz na lessowych i wapiennych zboczach.

Veronica montana L. — Kosobudy k. Zamościa (+) (J. M.) i Turobin (+), w wilgotnych lasach bukowych na podłożu lessowym.

Pedicularis sceptrum-Carolinum L. — Okolice Włodawy: Krowie Bagno (+), Karczunek, na wilgotnych łąkach; jezioro Łukie, Uściwierz (+), Sumin, przy brzegach.

Lentibulariaceae

Utricularia intermedia Hayn. — Chodel (+), Krowie Bagno k. Włodawy, na torfowiskach w małych zagłębieniach; jezioro Łukie i Uściwierz, na płaskich wilgotnych brzegach.

Labiatae

Teucrium chamaedrys L. — Licznie lecz w rozproszonych stanowiskach, na kredowych zboczach, zrębach, po brzegach lasów — zawsze na podłożu kredowym. Okolice Zamościa: Kąty (+), Łabunie (+), Kol. Dąbrowa, Barchaczów; okolice Chełma: Wólka Leszczańska, Leszczany, Kumów i Janów; okolice Hrubieszowa: Rogów (+), Czechówka (+). W odosobnionych stanowiskach w Kosobudach k. Zamościa i w Kraśniku.

Nepeta nuda L. — Gródek i Czumów (+) k. Hrubieszowa, miejscami liczna na lessowych zboczach doliny Bugu.

Stachys germanica L. — Łabunie (+) i Kąty k. Zamościa; Wólka Leszczańska k. Chełma; Rogów k. Hrubieszowa — na zboczach i zrębach leśnych o wapiennym podłożu, wszędzie niezbyt licznie. Na Lubelszczyźnie rzadki.

Salvia nemorosa L. — Niemce (+) i Bystrzyca (+) k. Lublina, przy torze kolejowym, na siedliskach sztucznie przez człowieka wytworzonych, prawdopodobnie przywleczona i zdziczała.

Gentianaceae

Gentiana pneumonanthe L. — Biała Podlaska, Wisznice (+), Międzyrzec, z rzadka, zawsze na łąkach. Na Lubelszczyźnie rzadka.

Gentiana cruciata L. — Kosobudy (+) (J. M.) i Kąty (+) k. Zamościa; Janów k. Chełma, w widnych lasach liściastych, zawsze na podłożu kredowym. Na Lubelszczyźnie rzadka.

Compositae

Inula ensifolia L. — Bardzo licznie w Czechówce (+) k. Hrubieszowa, na wapiennym zboczu.

Inula hirta L. — Okolice Lublina: Sobianowice (+), Łagiewniki (+), Kol. Jakubowice Końskie (+), Ciecierzyn, Helenów (+), Łuszczów (+), Charleż (+), zawsze na lessowych zboczach silnie nasłonecznionych. Okolice Hrubieszowa: Rogów (+), Czechówka (+), Leszczany, na wapiennych zboczach. Okolice Zamościa: Łabunie, Kąty, po brzegach lasu, na rędzinie. Wszędzie nielicznie.

Inula salicina L. — Rzadki na badanym obszarze. Krowie Bagno (+) k. Włodawy, na małych wzniesieniach wśród łąk, na glebach z mułem wapiennym w podłożu. Dolina Tyśmienicy k. Parczewa, w zaroślach również na wzniesieniach wśród łąk. Kosobudy k. Zamościa, na brzegu lasu

o wapiennym podłożu. W Dysie k. Lublina znalazłem formę o cechach pośrednich między *I. hirta* L. i *I. salicina* L.

Chrysanthemum corymbosum L. — Koło Zamościa, Hrubieszowa, Chełma, częsty w widnych lasach, na polanach, zrębach i po brzegach lasów, zawsze na wapiennym podłożu.

Arnica montana L. — Jastkowice (+) k. Rozwadowa na wydmie piaszczystej.

Senecio aurantiacus (H o p p e) DC. — Kąty k. Zamościa, w widnym lesie dębowym, na kredowym podłożu.

Carlina acaulis L. var. *caulescens* L a m. — Włodawa (+), na brzegu lasu dębowo-sosnowego; Janów Lub. (+), w widnym borze sosnowym; Niemce (+) k. Lublina, w widnym borze sosnowym, na podłożu piaszczystym (zebr. Barszczewski M.).

Arnoseris minima (L.) L k. — Sporadycznie po całej Lubelszczyźnie, na wydmach i ugorach piaszczystych.

Tragopogon maior J a c q. — Trześniów k. Lublina (+), na lessowym zboczu, blisko toru kolejowego.

Scorzonera purpurea L. — Pliszczyn (+) k. Lublina, na słonecznym lessowym zboczu z *Prunus fruticosa*.

Crepis rhoeadifolia M. B. — Długie k. Lublina, na słonecznym zboczu lessowym, razem z *Adonis vernalis*.

Crepis praemorsa (L.) T s c h. — Koło Lublina: Łuszczów (+), Ciecierzyn, Sobianowice, Dębówka (+) (J. M.), Łysaków, w zaroślach widnych lessowych wąwozów. Koło Hrubieszowa (Gozdów, Grabowiec), w lasach grondowych.

Crepis mollis (Jacq.) A s c h. — Czechów (+) i Ciecierzyn (+) k. Lublina, w zaroślach lessowych wąwozów.

Hieracium echiodides L u m n. — Szczepieszyn (+) (J. M.), okolice Lublina [Długie (+), Sobianowice (+), Zagrody (+), Pliszczyn (+), Łągiwniki (+), Łuszczów (+)], wszędzie na słonecznych lessowych zboczach, niekiedy wśród zarośli.

Z Zakładu Systematyki i Geografii Roślin U. M. C. S. w Lublinie.

SUMMARIUM

Enumerantur plantae rariores regionis Lublin in Polonia orientali earumque stationes, nec non breviter sunt descriptae condiciones oecologice, in quibus haec plantae obveniunt. Haec plantae rariores fere omnes in substratis specificis inveniuntur. Magna earum pars, imprimis species xerophyticae nominatae crescunt ad substratum calcem continentem, aut carbonaceo-calcareum, aut argilaceo-calcareum (rendzina), ad loess copiose calcium carbonaceum continentem, vel dein ad substratum arenaceum sed

calcareum. Plantae hygrophilae rariores sunt plerumque turfosis calcareis propriae et tantum paucae proveniunt e turfosis acidis. Plantae substratu arenaceo aut argilloso sed minus calcareo propriae sunt plerumque communes et huc non nisi excepto modo sunt traditae. Hae crescunt ad substratum argillaceo-humosum valde fertilem et plerumque sat humidum.